

Landbouwers voelen zich bekocht door Pano-reportage

nieuws

Zelden veroorzaakte een tv-uitzending over een landbouwonderwerp zoveel beroering als de stikstofreportage van Pano woensdagavond. Het regent reacties op sociale media. Van politici, van wetenschappers, van bezorgde burgers, maar vooral van zwaar ontgoochelde landbouwers. Ze vinden de uitzending een gemiste kans om de échte pijnpunten bloot te leggen.

🕒 22 SEPTEMBER 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 28 SEPTEMBER 2022 10:22

Lees meer over:
stikstof

De uitzending van Pano in een notendop

De intro zet meteen de toon: “Pano onderzoekt ‘Wat is de rol van de Boerenbond?’” De reportage start met een gesprek met drie landbouwers uit het Turnhouts Vennengebied die recent nieuwe vergunningen kregen en zwaar getroffen worden door het stikstofakkoord van de Vlaamse regering. Vervolgens worden drie experts aan het woord gelaten: landbouwsocioloog Joost Dessen (UGent), agro-ecoloog Marjolein Visser (ULB) en Heleen Desmet, beleidsmedewerker landbouw bij Bond Beter Leefmilieu. Zij kaarten de schaalvergroting in de sector aan en leggen de verantwoordelijkheid eenzijdig bij Boerenbond. Dan geeft de reportage duiding over MRBB, de holding boven Boerenbond en krijgt Boerenbondvoorzitter Lode Ceysens kort de kans om zijn organisatie te verdedigen. Vervolgens komen er drie boeren, waarvan één gepensioneerde, die getuigen over de druk die zij ervaren hebben vanuit Boerenbond en de bedrijven van MRBB om te groeien. De boodschap die na afloop van de reportage overheerst: “Boerenbond is maffia”, zoals Marjolein Visser tijdens de reportage insinueert.

Boerenbond: “Focussen op andere problemen op de plank”

Ondanks de zware beschuldigingen aan het adres van Boerenbond, zegt de landbouworganisatie niet te willen reageren op de Pano-reportage. “We zullen niet meegaan in de polemiek”, zegt woordvoerder Vanessa Saenen. “Er liggen een heel pak andere problemen op de plank voor de Vlaamse land- en tuinbouw en we verkiezen ons daarop te focussen.”

Toch komt er [op de website van Boerenbond duiding](#) bij een aantal beweringen die er in de reportage worden gedaan. “Onze leden zijn 16.000 echte ondernemers. Ze bepalen zelf welke het beste schaal -en verdienmodel voor hun bedrijf is, of dat nu groot of klein is. Boerenbond pleit niet voor groot- of kleinschaligheid van bedrijven of stallen, maar ondersteunt zijn leden bij het bepalen welk soort bedrijf het best past bij het vakmanschap van de ondernemer, zijn omgeving, de eisen van de samenleving en de kansen van de afzetmarkt”, klinkt het.

De organisatie weerlegt ook dat ze miljarden winst maakt uit de landbouwsector in plaats van te investeren in een land- en tuinbouwsector van morgen. Volgens Boerenbond wordt de geconsolideerde winst van

nieuws

Van "verpletterende verantwoordelijkheid" tot "dit helpt de boer niet vooruit"

22 SEPTEMBER 2022

MRBB, de financiële holding achter Boerenbond, maar voor een klein deel, 5,6 procent, gehaald vanuit de diensten en producten geleverd aan de land- en tuinbouwsector. "MRBB investeert al jaren een veelvoud van de winst in de transitie en verdere verduurzaming van de sector", aldus de organisatie. "De holding betaalt jaarlijks ook een dividend aan Boerenbond vzw die daarmee zijn werking financiert. Een stevig uitgebouwde studiedienst, een uitgebouwd netwerk van consultants te velde, deskundige advisering... het kost aardig wat geld. Slechts 11 procent van de kost wordt gedekt door het lidgeld - de rest wordt bijgelegd vanuit het dividend."

Ook dat Boerenbond standpunten inneemt die haar eigen belangen dienen en niet die van de boeren, klopt volgens de organisatie niet. "De standpunten van Boerenbond worden ingenomen door het hoofdbestuur dat bestaat uit actieve boeren en tuinders die door hun leden gemandateerd zijn via een democratisch verkiezingsproces. Zij zetten zich belangeloos in voor hun collega's."

"Boerenbond, dat zijn de leden landbouwers. Wij spreken als Boerenbond namens 16.000 professionele boeren. Dat is twee derde van alle Vlaamse boeren. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat de stem van onze boeren te horen is in de Wetstraat. Als grootste land- en tuinbouworganisatie is het onze taak om via overleg tot oplossingen en een toekomst voor onze boeren te komen", aldus nog Boerenbond.

Dat de Pano-reportage de medewerkers van Boerenbond niet onberoerd laat, is te merken aan de reacties van een aantal personeelsleden op Twitter en Facebook. Eén van hen is Nick François. "Ik ben ondertussen al meer dan 10 jaar actief binnen deze organisatie. Ik heb altijd de belangen van de boeren, groot of klein, vooropgezet. Zoeken naar toekomst en rechtszekerheid in de vele ruimtelijke beleidsplannen van overheden waar boeren al te makkelijk opzij worden geschoven. Zoeken naar een middenweg in de vele natuur- en milieu-uitdagingen waar de landbouwsector voor staat. Ik heb nooit één bepaalde visie inzake evolutie van bedrijven meegekregen, integendeel", getuigt hij. Om zijn post te eindigen met de woorden: "Zo jammer. Zo pijnlijk. Dit maakt me kwaad. Maar vandaag kom ik zelfs nog iets liever werken dan gisteren."

Gunter Klaasen: "Had ik het geweten, had ik nooit meegewerkt"

Eén van de landbouwers die in de Pano-reportage aan het woord kwam, is Gunter Klaasen. Hij is één van de getroffen landbouwers in het Turnhouts Vennengebied. "Ik ben het niet eens met wat er gebracht is in die uitzending", vertelt hij aan VILT. "Ze hebben ons gecontacteerd met de vraag om mee te werken aan een reportage over het stikstofakkoord en de gevolgen daarvan voor de landbouwers. Daar wilde ik graag aan bijdragen."

Maar de insteek die de uiteindelijke reportage heeft gekregen, ligt Klaasen zwaar op de maag. "Het gaat enkel over het bashen van Boerenbond en cd&v. Maar het stikstofprobleem heeft helemaal niets met Boerenbond te maken. Voor mijn bedrijf heb ik zelfs niet eens een lening bij KBC. Voor advies en mijn boekhouding doe ik wel beroep op bedrijven die verbonden zijn aan MRBB, maar zij zijn gespecialiseerd in landbouw. Hun kennis vind je niet bij andere kantoren", zegt de pluimveehouder.

Klaasen zegt zich niet van de indruk te kunnen ontdoen dat er politieke druk is geweest om de focus van de reportage in laatste instantie nog te wijzigen. "Ik heb geen enkele vraag gekregen over de rol van Boerenbond en heb ook geen druk gevoeld om iets in die zin te verklaren", stelt hij. "Toch is dat de uiteindelijke insteek geworden. Had ik dat geweten, had ik nooit meegewerkt."

Voringenomenheid van de makers?

Andere landbouwers die werden gecontacteerd door Pano, spreken openlijk over de "vooringenomenheid" van de makers van de reportage. Eén van hen is Lies Bernaerts. Op Twitter deelt zij een chatgesprek met collega-landbouwers waaruit blijkt dat Pano gericht op zoek ging "naar landbouwers die wilden bevestigen wat ze wilden horen".

Eenzelfde verhaal is te horen bij varkenshouder Christophe Decaigny uit Izegem. "Ook ik ben gecontacteerd door Vincent Verelst van Pano", schrijft hij op Twitter. "Of ik wilde meewerken aan een reportage over het stikstofakkoord. Maar al gauw bleek dat ze het proces van Boerenbond wilden maken. Toen ik niet meeging in hun verhaal, was het gesprek over."

Ook landbouwjournalist Antoon Vanderstraeten, die heel wat volgers heeft op Twitter, werd benaderd door Pano. Ook hij spreekt openlijk over vooringenomenheid. "Die was enorm groot. Het gesprek begon over het stikstofprobleem, maar al snel werd het in de richting van Boerenbond

gestuurd. De makers wilden mij laten zeggen dat Boerenbond slecht is en dat het stikstofprobleem de schuld van Boerenbond is. Ik wilde hun vooroordelen niet napraten en heb gevraagd of ze een reportage wilden maken die iets waard is? Als dat het geval was, dan kon ik hen zeker een aantal insteken geven. Maar nadien heb ik niets meer gehoord", vertelt Antoon Vanderstraeten aan VILT.

Vragen bij de keuze van experts

Niet alleen landbouwers spuien kritiek op de Pano-reportage. Ook uit de hoek van de wetenschap komt er commentaar, vooral op de keuze van de landbouwexperten in de uitzending. Erik Meers van het Centrum voor Duurzame Chemie van de UGent wijst erop dat schaalvergroting komt door dalende marges, toenemende milieunormen en internationale competitie. Hij vraagt zich op Twitter af of er geen landbouwdeskundigen beschikbaar waren om dit te duiden. "Had meer verwacht van Pano", schrijft hij.

Ook vanuit de KU Leuven komt er op dat vlak kritiek. Bij professor in geodynamica Manuel Sintubin laten de drie recente afleveringen van Pano een wrange nasmaak na. "De nadruk ligt op polarisering, zoals gereflecteerd in de keuze van 'experts'", stelt hij. Sintubin verwacht "een neutrale duiding" van de openbare omroep.

Ook herkenning en verontwaardiging

Andere stemmen vinden dan weer wel herkenning in de reportage van Pano. Terwijl nog anderen vooral verontwaardigd zijn over de rol die de reportagemakers toedichten aan Boerenbond, cd&v en KBC.

Wat volgens de landbouwers wel moest gezegd worden

Het gros van de landbouwers die reageren, vindt de reportage van Pano vooral een gemiste kans om het stikstofprobleem en de gevolgen van het stikstofakkoord eens echt te duiden. Schaalvergroting is landbouwers immers niet "opgedrongen" door Boerenbond, maar is wel een gevolg van het Europese landbouwbeleid en de algemene economische wetmatigheden in een liberale markt.

Opinie

Boer over Pano: "Gelukkig roepen koeien niet om aandacht met oneliners"

22 SEPTEMBER 2022

Dat Europese landbouwbeleid dwarde de landbouwers naar efficiëntie en schaalvergroting om voeding zo goedkoop mogelijk te houden voor de consument. Dat zorgde ervoor dat er geld vrijkwam van diezelfde consument om aan andere zaken te spenderen, de motor achter onze welvaart. Vervolgens vielen de beschermingsmechanismen van het Europese landbouwbeleid meer en meer weg en moest de landbouw opereren in een vrije markt - lees: aan wereldmarktprijzen - terwijl de kosten voor milieumaatregelen almaar hoger oplopen.

Aangezien die extra kosten door de neerwaartse prijsdruk van onder meer de retail en de voedingsindustrie niet konden terugverdiend worden in de markt, zat er voor heel wat landbouwers niets anders op dan groeien om toch nog een leefbaar inkomen te halen uit hun bedrijf. Een aantal landbouwers koos voor andere pistes zoals verbreding of een job naast de landbouw. Nog anderen hielden er volledig mee op.

De thema's die aan bod hadden moeten komen, waren dus: de wispelturige overheid, de grillen van de vrije markt, dure agromilieumaatregelen, de marktmacht van de retail en de rol van de consument voor wie voeding nooit goedkoop genoeg kan zijn. Dat Boerenbond een rol gespeeld heeft in de richting die de landbouwsector is uitgegaan, kan niet ontkend worden. Maar zeggen dat Boerenbond de schuldige is van de keuzes die gemaakt worden op het boeren erf, is voor menig landbouwer een aanfluiting van zijn ondernemerschap.

Bron: Eigen berichtgeving / Twitter / Facebook

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)